

SVOBODNA SLOVENIJA

“ESLOVENIA LIBRE”

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Victor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

Año (Leto) X (5)

BUENOS AIRES, 10. JULIJA (JULIO) 1952

No. (Štev.) 25.

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Victor Martínez 50 - Buenos Aires

Titove in Stalinove izjave

V nedeljo je Tito govoril v Nišu in se spet branil pred očitki, da je ostal tajno v zvezah z Moskvo. O tem sicer v zadnjem času niso nikjer znova razpravljali in zato je prišla ta Titova izjava precej nepričakovano, vendar je Tito to svojo misel podčrtal s tem, da je ponovil, da še vedno potrebuje pomoči z zahoda. Sicer se z zahodom ne misli vezati s kakimi novimi pogodbami, dal je besedo in “beseda komunističnega poglavarja ima dovolj veljave”. Tudi ne misli na kake zveze z Grčijo in Turčijo, hoče le ostati sam zase in s pomočjo, ki jo dobiva z zapada utrditi komunistični režim v Jugoslaviji. In na tej poti bo vztrajal in izvedel komunizem v popolnejši obliki, kakor pa so ga izvedli oni v Moskvi. Ničesar drugega si ne želi kot to, da mu dado toliko miru, da bo ta svoj namen v celoti izvedel. In zadnje novice o povečanem rdečem terorju v Jugoslaviji potrjujejo, da Tito to tudi resno dela.

Nekako v istem času pa je v Moskvi Stalin sprejel nemške časnikiarje in jim podal nekaj vzpodbudnih izjav. Nemški časnikiarji so seveda hoteli potolažiti svoje čitatelje v domovini s tem, kaj bo Stalin povedal o mejah sedanje ohromljene Nemčije. Zlasti se jim je zdelo primerno vedeti, ali misli Stalin na trajnost meja, ki so bile potegnjene med Poljsko in vzhodno Nemčijo. Meje ob Odr in Neissu se zde veliki večini Nemcev kot nesprijemljive, bili pa so sovjetisti, ki so tako razsodili in dali vso Prusijo Poljski, kolikor si je niso sami prisvojili. Stalin ni odgovoril naravnost, ampak je rekel, da vprašanje meja nima več takega pomena, kakor je to bilo včasih. Sedaj smo v dobi novega razmaha komunistične revolucije in ko bo ta revolucija prišla v svojo zaključno fazo, bo tudi Nemcem uredila njih meje in to kaj enostavno: v novi komunistični ureditvi sveta bodo odpadle vse meje. Sedanje stare meje med narodi in državami bodo ohranile samo še provincijski in krajevni pomen. Ako si Nemci žele drugih meja, naj postanejo čimprej komunisti in s komunizmom jim bo vse povrnjeno v zvrhani meri.

Skoraj istočasno sta pa o položaju v Evropi podala izjavi Ridgway in Dean Acheson. V svojih ugotovitvah sta podčrtavala, da se je položaj v Evropi zboljšal, ker narašča obrambna moč zahodne koalicije. Ta povečana oborožena sila je tista, ki prinaša vsemu svetu varnost in pravi mir. Sovjetska napadalnost popušča, ker morajo sovjetski stratezi računati na orožje, ki se že zbira v koaliciji tistih, ki se mislijo ubraniti pred sovjetsko napadalnostjo.

V svojem govoru v Nišu je Tito ponovil, da se hoče oboroževati s pomočjo zapada, še ljubša pa bi mu bila direktna denarna pomoč. Šel je celo tako daleč, da je priznal, da se tudi sam prišteva v oboroženo koalicijo tistih, ki se hočejo zavarovati pred napadi imperialistov. Toda važnejše mu je, da ostane čvrsto v liniji komunizma in to še popolnejšega, kakor pa je oni v Rusiji. Na samozavestne ugotovitve zahodnih državnikov, kako je Evropa in zahodni svet varen pred komunističnim vdorom, pa odgovarja Stalin še bolj samozavestno, da je komunistična revolucija v polnem razmahu. Kmalu bo ta razjedla ves sestav zahodnih blokov, porušila ves politični okvir in ustvarila nov red, v katerem bo komunizem zavladal nad vsem svetom. Dasi je oborožena sovjetska sila v Evropi še vedno v veliki premoči, v Moskvi nanjo ne računajo kot na glavno silo — glavno je, da zmaga ideja komunizma in da se te revolucije udeleže vsa ljudstva in vsi narodi.

In pri tej revoluciji danes lahko neposredno sodelujejo že oni Nemci v vzhodni Nemčiji, kjer imajo že svojo komunistično vlado. Ti Nemci naj bodo vzpodbuda onim, ki hočejo tudi v zahodni Nemčiji pripraviti lepšo bodočnost vsej Nemčiji in tako popraviti krivične meje na vzhodu; kako se lahko to opravi, je Stalin že povedal nemškim časni-

karjem. Pri tem delu ne bodo imeli samo tega zadovoljstva, da bodo delali zase, ampak bodo tudi minirali moč zahodnih zaveznikov in njih vojska v Evropi. In to bo tam prava služba komunizmu.

Tito je spet ponovil v Nišu, da je komunizem v Jugoslaviji na pravilni in trdni poti. Sicer se je otesal očitkov, da je še v sporazumu z Moskvo, toda to ni važno. Kjer so na delu komunisti, so danes v službi izvedbe tiste revolucije, kakor jo tolmači Stalin. Kakor je naloga Nemcev, da v vzhodni in v zahodni Nemčiji služijo tej revoluciji, ko

dejansko minirajo postojanke zahodnih zaveznikov, tako ji služijo tudi komunisti v Jugoslaviji ko na svojem področju minirajo zahodne zaveznike in naj Tito tako ali drugače dokazuje, da ni v službi Moskve. Kjer je danes komunizem svoboden in na delu — pa naj bo to za železno zaveso ali pa v Titovi Jugoslaviji, (kjer usmerjajo svetilnike proti zahodu samo tedaj, kadar prihajajo od tam dolarske pošiljke, z vsemi lučmi pa svetijo na Moskvo, kadar gre za komunistično idejo) — povsod dela samo in edino v tistem smislu, kakor ga je nakazal Stalin, to je za zmago komunizma po vsem svetu. In temu komunizmu služi dolarska podpora z zahodne, ne pa “Titovemu prepiru z Moskvo.”

KONVENCIJA V CHICAGU

Zasedanje republikanske konvencije se je začelo dne 7. julija v Chicagu. Ameriški listi sami pišejo, da ne zro te dni v Chicagu samo milijoni Amerikancev, ampak da gleda tja ves svet, da vidi, kaj bodo sklenili republikanci na svojem kongresu. Dogodke na kongresu prenašajo po televiziji, mreže vseh ameriških radijskih postaj so vključene s svojimi mikrofoni, vsi hoteli so polni — oba glavna kandidata, Eisenhower in Taft pa v kongresno dvorano ne prihajata, ampak vodita borbo po svojih zastopnikih in managerjih. United Press poroča, da bo o tem, kdo izmed obeh bo kandidat stranke, odločilo 1206 delegatov. Večina znaša tedaj 604 glasove in po štetju te agencije jih ima Taft dosedaj zase 528, Eisenhower pa 428 delegatov. Nad 150 delegatov se še ni izjavilo, oziroma so njih pooblastila osporavana in mora o njih pravicah glasovanj na konvenciji odločiti verifikacijski odbor stranke. In v verifikacijskem odboru se bodo pred glasovanjem odigrale glavne bitke za glasove teh 150 delegatov.

MAC ARTHUR JE ZAČEL KONVENCIJO

Vodstvo stranke, ki je v veliki meri za Tafta (razmerje glasov v vodstvu je 40:20), je določilo, da bo prvi govor, to je otvoritveni govor, imel general Mac Arthur, ki je velik prijatelj senatorja Roberta Tafta. Med glavnimi govorniki prvih dni kongresa bo tudi bivši predsednik republike Herbert Hoover, ki da je tudi na strani Tafta. Mac Arthur je imel svoj govor v ponedeljek zvečer. Zanimivo je, da je Mac Arthur svoj govor napisal in časnikiarjem besedilo razdelil že pred otvoritvijo. V tem pisanem govoru Mac Arthur ni nikjer napadel Eisenhowerja in tudi ni jasno pokazal svojih simpatij za Tafta; vendar se tega besedila ni držal v celoti in je v svojem govoru posebej pohvalil Tafta, Eisenhowerja pa na prikrit način kritiziral.

V svojem govoru pa je Mac Arthur pozval vse delegate, da naj ohranijo s svojimi sklepi enotnost stranke. Uspeh kongresa mora biti tak, da bodo volitve prinesle veliko zmago republikancem, da bodo Združene države rešene “tragičnih napak Trumanove vlade.” Trumanovo vlado je Mac Arthur obdolžil, da je ameriško zunanjo politiko zapletla v mednarodno intrigriranje, kar je spravilo sovjete na vodilno mesto, Ameriki pa prineslo zaton. Demokratska stranka je “stranka vojske”, ki pa je tudi kot taka propadla, ker na Koreji ni zaključila vojske s ciljem, ki ga mora imeti vsaka vojska, to je z zmago. Demokrati so pozabili na ideale, ki so dvignili stranko tako visoko in so pognali gospodarstvo v zgrešeno socialno eksperimentiranje, kar vodi počasi v totalitarizem.

V zunanji politiki pa so demokrati storili največjo napako, ko so dopustili, da so se sovjeti razmahnili tako daleč po sredini Evrope. Da so danes sovjeti v Berlinu, v Pragi in na Dunaju, tedaj je to napaka, ki je bila storjena na konferencah v Teheranu, v Jalti in v

Potsdamu. V vojski na Koreji pa je bila storjena glavna napaka, ko vlada ni pristala na to, da bi se izvajala zmaga proti kitajskim silam, ki so vdrle čez mejo. Mac Arthur je povdaril, da je bila tedaj zmaga nad temi kitajskimi silami v rokah ameriških sil in ako bi bilo to izvedeno, tedaj bi to ne pomenilo samo omejitve moskovskim napadalnim načrtom, ampak bi tudi Azijo iztrgalo iz rdečih pesti.

PRVA EISENHOWERJEVA ZMAGA

Pred otvoritvijo konvencije so morali delegati glasovati o tem, kako naj verifikacijski odbor postopa pri presoji polnomočij tistih delegatov, ki pri volitvah kot taki niso dobili zahtevane dvetrjetske večine. Taftovi pristaši so terjali, da naj se o tem postopa po starem poslovniku, dočim so Eisenhowerjevi delegati zahtevali, da naj se izglasuje o tem novi dodatki k poslovniku. Vodja konvencije, ki je Taftov pristaš, je sicer skušal preprečiti glasovanje o dodatkih k poslovniku, toda nazadnje je le pristal in pri prvem glasovanju se je prvič pokazalo, kakšno je razmerje glasov med Taftom in Eisenhowerjem. Za Eisenhowerjevo tezo je glasovalo 658 delegatov, za Taftovo pa 548 delegatov. Ko je bil objavljen ta prvi izid, je po dvorani nastal silen vrišč in veselje. Eisenhowerjevi pristaši so začeli plesati po dvorani “kačji ples”, neka članica Metropolitan opere je začela prepevati na odru himno, črnski bariton neko svojo himno, neki luteranski pastor pa je opravil posebno zahvalno molitev.

To glasovanje omogoča, da bo Eisenhower od 98 delegatov, ki so prišli na konvencijo s premajšno večino, lahko priključil k svojim glasovom najmanj 88 delegatov, med tem, ko jih bo Taftu najbrž pripadlo 10. Vendar kaže to prvo glasovanje, da lahko Eisenhower računa tudi na glasove tistih, ki so se sicer obvezali glasovati za Tafta, na konvenciji sami pa se nameravajo odločiti drugače. Glavni Eisenhowerjev manager senator Lodge je po glasovanju razglasil, da računa, da bo Eisenhower v sredo zvečer dobil potrebno večino pri tretjem glasovanju, drugi previdnejši Eisenhowerjevi pristaši pa menijo, da to prvo glasovanje še ni dovolj odločilno, ker pri glasovanju o poslovniku ni šlo še za pravo izbero, ker so delegati glasovali predvsem za način, kako naj kongres formalno poteka, ne pa za to, kdo naj bo prav za prav pravi kandidat stranke.

V ozadju teh konvencijskih prireditvev pa se razvija napeta borba v zakulisju. Tako je baje prišlo do tajnega sestanka med Taftom in Eisenhowerjem, kjer je šlo za pogajanja za kompromis o delu v verifikacijskem odboru. Toda pogajanja so propadla. Toda kalifornijski guverner Austen Warren je imel poseben sestanek z Eisenhowerjem in mu baje odstopil svoje glasove. Prav tako se je odločno postavil na stran Eisenhowerja guverner newyorške države Thomas Dewey.

ENTUSIASTAMENTE CELEBRO TODO EL PAIS LA DECLARACION DE SU INDEPENDENCIA

Con extraordinario entusiasmo pueblo Argentino celebró ayer el 136º aniversario de la declaración de la independencia política y el 5º de la independencia económica.

En la Capital la gesta emancipadora de Tucumán fué celebrada con un solemne Te-deum presidido por el Jefe del Estado, GENERAL PERON en la basílica de San Francisco y con asistencia de los ministros del Poder Ejecutivo, altos jefes y oficiales de las fuerzas armadas, funcionarios nacionales y miembros del cuerpo diplomático.

Terminado el acto religioso el Presidente de la Nación se trasladó de nuevo al Palacio de Gobierno y después se llevó a cabo magnífico desfile de los reservistas de los tres ramos de las fuerzas armadas en el que participaron 150 mil reservistas.

VSA REPUBLIKA JE NAVDUŠENO PROSLAVILA OBLETNICO SVOJE NEODVISNOSTI

Z izrednim navdušenjem je argentinski narod včeraj slavil 136. obletnico svoje politične neodvisnosti in 5. obletnico svoje gospodarske neodvisnosti.

V prestolnici je bil ob eni uri popoldne v baziliki sv. Frančiška slovesni Te Deum, kateremu je prisostvoval predsednik republike GENERAL JUAN D. PERON, z vsemi člani svoje vlade, visokimi častniki oboroženih sil in državnimi funkcionarji ter člani diplomatskega zbora.

Po končanem cerkvenem opravilu se je predsednik gral PERON navdušeno pozdravljen od številne množice podal nazaj v vladno palačo, nakar se je pred njim začel veličastni mimohod 150.000 rezervistov treh vrst argentinskih oboroženih sil. Strumno korakajoči rezervisti so živahno pozdravljali svojega vrhovnega poveljnika in so s svojim brezhibnim nastopom samo še povečali slavnostno razpoloženje narodnega praznika.

Nov organiziran napad na škofa Vovka v zadnjem trenutku preprečen

Ob zaključku lista smo prejeli še naslednje poročilo o najnovejšem napadu, ki so ga pripravljali titovi komunisti na škofa Vovka na Jesenicah:

Dne 22. junija t. l. bi moral podeliti škof g. Anton Vovk otrokom z Jesenice in okolice zakrament sv. birme. V ta namen je dobil od komunističnih oblasti že potrebno dovoljenje in se je zato v dopoldanskih urah pripeljal na Jesenice.

Na Jesenicah se je v cerkvi zbrala ogromna množica ljudi z birmanci, ki je v cerkvi prepevala Marijine pesmi. Na prostoru pred cerkvijo pa se je zbrala običajna komunistična druhal, ki je čakala na škofa. Znani pobalini in pretepači so pripravili celo špalir in pričako-

vali škofovo auto. Med tem so prepevali partizanske pesmi in vzklikali proti škofu in mu dajali vsemogoče sramotne nazive. Napad na škofa je bil točno organiziran. Zato tudi ni nihče prišel od oblasti, da bi pregnal čakaajoče komunistične pretepače pred cerkvijo.

Toda v zadnjem trenutku je od oblasti le prišel nekdo, ki je prihajajoči auto, v katerem je bil škof, ustavil in mu prepovedal nadaljnjo vožnjo.. Škofu ni preostajalo drugega, kot da se je vrnil proti Ljubljani. S tem se je rešil novega napada, ki bi se zaradi divjosti razgrajčev pred cerkvijo verjetno končal s težjimi posledicami kot napad v Novem mestu.

Rezultat tržaških volitev

Za zadnje volitve v Trstu je bilo 200.486 volilnih upravičencev. Volilne pravice se je poslužilo in volilo 181.711 volilcev. Veljavnih glasov je pa bilo 178.942. Oddani glasovi so razdeljeni na posamezne liste takole:

Krščanska demokracija 59.130; Kominformisti 30.976; Fronta za neodvisnost 22.516; Italijansko socialno gibanje (fašisti) 20.567; Soc. stranka Jul. Krajine (Saragatovci) 10.412; Ital. republikanska stranka 8.401; Ital. liberalna stranka 5.767; Ljudska fronta (Titovci) 4.914; Tržaški blok (indip.) 4.491; Slov. narodna lista 3.559; Monarhistična nacionalna stranka 2.910; Ital. socialistična stranka (Nenni) 2.608; Fronta kvalunkvistov in monarhistov 1.582; Julijsko avtonomno gibanje 1.209.

Pri volitvah so bili izvoljeni naslednji slovenski zastopniki: Na listi kominformistov Marija Bernetič in Franc Gombač, na listi Ljudske fronte (Titovci) Dr. Jože Dekleva in na Slovenski narodni listi dr. Josip Agneletto.

Na osnovi volilnega zakona je zastopstvo takole razdeljeno:

Brezplodni razgovori na Koreji

Na Koreji so mirovni razgovori še vedno v zastoju. Velik vpliv na razgovore so imela ameriška težka bombardiranja električnih hidrocentral na reki Yalu ob mandžurski meji, ko so v štirih napadih porušili nad 90% naprav, odkoder dobiva električni tok velik del Mandžurije in skoro vsa severna Koreja. Ameriški delegat Harrison je prekinil razgovore za nedoločen čas in spet prepustil komunistom, da jih prično kadar nameravajo resno smatrati ameriške predloge in zahteve glede vojnih ujetnikov.” Predložil je sicer nekatere nove rešitve te-

ga vprašanja, pa so tudi te komunisti zavrgli. Na vsem kojišču vlada relativni mir, v zraku pa tudi ni prišlo do večjih akcij.

Južna Koreja je sedaj v pripravi za volitve. Predsednik Singman Rhee je dosegel, da je parlament sprejel njegove predloge glede volitve predsednika. Dejal je najprej, da sam ne bo več kandidiral, vendar je pa pristavil, da se ne bo “odtegnil” službi narodu”, nato je pa takoj napovedal svojo kandidaturo in s tem zopet razvnel duhove proti sebi.

SVOBODA JE PRVA

Novo gibanje za osvoboditev narodov izpod komunistične tiranije

"Manchester Guardian", ugledni angl. dnevnik je priobčil dne 16. junija zanimivo poročilo o prvem nastopu novega gibanja za osvobodjenje. Gibanje ima naslov: *Svoboda je prva*. Začetnik in voditelj novega gibanja je angleški častnik Auberon Herbert, ki je svoje javno delovanje posvetil pred vsem borbi proti komunizmu.

Mr. Auberon Herbert je tudi podpredsednik Zveze Angleško-Poljskih društev v Veliki Britaniji. Gibanje "Svoboda je prva" deluje pred vsem z zastopniki iz dežel za železno zaveso, podpirajo ga pa mnogi mladi angleški ljudje.

Prvo zborovanje novega gibanja je apeliralo na vest svobodnega sveta naj ne dopusti, da narodi brez upanja umirajo v suženjstvu.

"Manchester Guardian", ki je eden najvplivnejših angleških velikih listov, v poročilu pravi:

"Gibanje 'Svoboda je prva' hoče utrditi naše prepričanje, da so naše demokratske svoboščine največja vrednota, hoče utrditi našo vero v zapadni način življenja in nam utrditi spoštovanje naših krščanskih vrednot življenja. Prvo zborovanje tega gibanja je sprejelo resolucijo ki se glasi:

Ko je Gospod Bog vprašal Kajna, kam je izginil Abel, je Kajn odgovoril: Sem li mar jaz varuh svojega brata. Zapadni svobodni narodi, izgleda odgovarjajo na podoben nači, kadarkoli morajo odgovorjati in pojasnjevati grozno usodo svojih bratov na vzhodu. Da pokažemo, da mi nečemo takih izgovorov, smo se zbrali v Free Trade Hall v Manchester-u in slovesno obljublamo, da bomo storili vse, kar vsak izmed nas more, da bi prepričali državnike in narode svobodnega sveta, da je najvažnejša naloga sedanosti prav v tem, da bi se dosegla in zavarovala svoboda, resnična svoboda in neodvisnost vseh narodov, ki so sedaj v suženjstvu pod komunistično diktaturo. Treba je doseči zanje svobodo verskega prepričanja in udejstvovanja, svobodo mišljenja, govorjenja in pisanja vsem, pa naj bodo pod komunistično tiranijo v Evropi ali v mejah sovjetskega imperija ali pa na Daljnem Vzhodu. Vsi ti narodi naj bodo svobodni in naj dobe zopet priliko, da bi živeli drug ob drugem, kot dobri sosedje, svobodni, neodvisni in mirljubni."

Zborovanje v Manchester-u je bilo prvo v vrsti več takih prireditev, ki jih bo nova organizacija napravila po vseh večjih mestih Anglije. Pri tem prvem zborovanju so nastopili predsednik Auberon sam, poslanec angleške zbornice Christopher Hollis, svetnik Chris Blackwell in govorniki vseh narodov, ki sedaj trpe pod komunistično tiranijo. Vsak zastopnik teh narodov je povedal najznačilnejšo krivico, ki jo je njegov na-

rod moral pretrpeti pod komunisti.

Nastopili so tudi pevski zbori begunski skupin, ki so mnoge prišle na zborovanje v svojih narodnih nošah in z zastavami.

SLOVENSKI ZASTOPNIK O POKOLJU DOMOBRAVCEV

Slovence je pri tej manifestaciji zastopal g. Janez Dernulc. Dal je pri tej priložnosti častnikarjem naslednjo izjavo:

"Priča sem bil strašnim dogodkom, ko so komunisti pomorili nad 10.000 slovenske mladine ob koncu druge svetovne vojne.

Bili so to čuvarji slovenskih vasi ali kratko domobrance. Te straže so se osnovala tekom vojne. Domača mladina je hotela čuvati kmetijske domove in vasi pred komunističnimi banditi. Prostovoljno je organizirala domače čuvske jedinice. Člani teh straž so imeli samo malo osebno orožje. Ko so edince rdeče armade in titovske komunistične vojske formacije zasedle Jugoslavijo, v prvih tednih maja 1945, so se ti čuvarji domov umaknili v Avstrijo. Prišli so na Koroško in se izročili v varstvo Angležem. Sprejeli so nas kot vojne ujetnike in nas nastanili v taborišču pri Vetrinju na Koroškem.

28. maja je britanski poveljujoči častnik izdal odredbo, da se moramo pripraviti na premestitev. Govorili so nam in prepričali so nas, da nas bodo prepeljali v Italijo.

Naslednjega dne so nas kakih 2000 naložili na vojaške kamione in nas prepeljali v Pliberk ob jugoslovanski meji. Tam so nas vsakega posebej zaslilevali angleški častniki. Mi smo bili zelo vznemirjeni. Toda, ko smo vpraševali Britance, zakaj so nas peljali tako blizu jugoslovanske meje, smo dobili le nejasne odgovore. Sumili smo ali vendar smo upali. Ko pa so bila zaslisanja končana, so nas Britanci izročili titovskim zastopnikom, ki so se pojavili v Pliberku. Naložili so nas na tovorni vlak. Vagone so zaprli in zaklenili. V vsakem vagonu nas je bilo po 60 mož. V dveh urah smo se pripeljali v Jugoslavijo v Dravograd. Tam so titovci pobrali vse, kar smo imeli tudi zasebno prtljago in hrano. Prepeljali so nas potem v Slovenj Gradec, kjer so nas spravili v šolsko poslopje. Močne straže do okoliše poslopja. Dva dni smo ostali tam brez hrane in brez pijače. Titovci so nam odvzeli še zadnje, kar smo imeli pri sebi, tako, da so mnogi ostali v samih hlačah. Vsak je moral oddati čevlje.

Tretji dan naše žalostne poti so nam ukazali, da smo morali bosi korakati v kolonah po 6 mož v Celje. Tja smo prišli naslednji dan ob treh zjutraj. Nastanili so nas v taborišču v Teharjih, kjer

je že bilo zbranih kakih 10.000 članov slovenskih vaških straž. Razdelili so nas v tri skupine: prva skupina so bili častniki in podčastniki, druga moštvo, tretja pa mladeniči pod 18 let stari. V tem taborišču smo ostali do 8. junija. Življenjske razmere so bile neznosne. Dobili smo samo nekako toplo vodo kot hrano za ves dan. Najhuje je bilo, ker nismo dobili nikake pitne vode. Strašno smo trpeli pod milim nebom, brez vsake zaščite pred pekočim soncem. Če je kdo poprosil za vodo, so ga straže preteple in zmerjanje z domobranskimi svinjami se je razlegalo po taborišču. Veliko mladeničev je obnemoglo vsled žeje in vročine, pa tudi vled lakote.

15. junija so nam zvezali roke z žico. Naložili so nas na tovorne avtomobile in nas prepeljali na morišče, na nek prostor pri Hrastniku. Še predno smo prišli tja, smo že slišali stokanje in vpitje na pomoč. Bila je noč in prostor so žarko razsvetljevali žarometi. Naši ljudje so bili postreljeni ali v skupinah s strojnimi puškami ali pa posamezno. Trupla so metali v jame in brezdna, ki so jih minirali in zasuli s kamenjem.

Ne morem se prav spomniti kako se je zgodilo, da sem uspel pobegeti. Moral se je zgoditi nek čudež. Mala skupina je napravila obupen poizkus skoka v svobodo. Kroglice iz strojne puške so švi-

Val vročine zajel Evropo in Sev. Ameriko

Vso Evropo je v zadnji polovici junija in v prvih dneh julija zajel silen val vročine ter se je temperatura dvignila, kakor že dolga desetletja ne pomnijo. Zaradi vročine je nastopila po vsej Evropi suša, prav tako pa je bilo po vseh državah veliko primerov sončarice in tudi smrtnih slučajev. Nad 33° Celzija so imeli v Londonu, v Parizu v senci 38°, na soncu celo nad 40°. Vročina je strašno pritisnila tudi v Italiji, zlasti v severni, kjer so v Como namerili 47° v senci, v Rimu 42°. V Švici je termometer pokazal v senci 38°, prav toliko v Španiji in je

Novice iz Trsta in Gorice

KONEC ŠOLSKEGA LETA

Tržaške srednje šole so ob koncu šolskega leta 14. in 15. junija priredile v Avditoriju skupno akademijo, na kateri so nastopili dijaki srednjih zavodov z recitacijami, petjem, plesom in dramatičnimi prizori. Akademija je prav lepo uspela.

Ob koncu pouka je bilo na tržaških srednjih šolah vpisanih 1977 dijakov, od katerih jih je izdelalo brez popravnih izpitov 836 (od 1884 prisotnih koncem leta). V teku šolskega leta se je prej obstoječim šolam: Višja realna gimnazija z 202 dijakoma, Učiteljske (129), Trgovska akademija (110), Nižja srednja šola (586), Industrijska strokovna šola (419), Trgovska strokovna šola (173), Strokovni tečaj v Nabrežini (107), na Opčinah (104), na Proseku (40), Katinari (32) in Plavljah (25), pridružila nova šola Dvoletni industrijski tečaj v Dolini s 50 dijakov. Ustanovljena sta bila tudi dva razreda industrijskega tečaja v Sv. Križu, pripadajoča šoli v Nabrežini.

Povečalo se je torej število šol, kakor je tudi zrastle število dijakov na srednjih šolah.

Pred dnevi je bil sklenjen sporazum med Tržaško radijsko postajo in italijanskim radijem (RAI), po katerem italijanski radio sprejme v svoj stalez vse italijanske in slovenske uslužbenke tržaškega radija, ki za to zaprosijo. Prve vesti so trdile, da bo RAI kar prevzel vso tržaško postajo, kar bi seveda ime-

Še vedno čakamo na odgovor...

V "Slobodni Sloveniji" z dne 20. marca t. l. smo pod naslovom "Z lažjo ga pozdravljajo" poročali, da je "Nova Domovina", ki je v službi Titove komunistične propagande ob letošnjem obisku škofa g. dr. Rožmana v Argentini zopet zlila nanj nekaj gnojnice in o njem objavila zopet nekaj laži kot n. pr. to o prihodu dr. Rožmana pred dvema letoma v USA: "Ko so pa v USA zvedeli, kdo se skriva pod svečeniško haljo in za obsodbo, katero je izreklo ljubljansko sodišče, so o tem na dolgo in široko pisali vsi severnoameriški časopisi." in dalje: "Škof Rožman pa bi rad postal čist in je zato tožil časopise zaradi razžaljenja časti." In končno: "Amerikansko sodišče pa je škofu Rožmanu dokazalo, da so imeli časopisi prav ter s tem samo potrdilo izrek ljubljanskega sodišča."

Gospodom od "Nove Domovine" smo tedaj zastavili tale vprašanja in jih pozvali, da nam nanje odgovore:

1. Kateri so tisti "vsi severnoameriški časopisi?"

gale okoli moje glave, pa me ni zadelo. Sam, edini iz cele skupine sem dosegel mirno zavetje. Križaril sem po gozdovih, potem jo pa ubral v smeri proti Trstu, kamor sem prišel 9. avgusta 1945. Moral sem hoditi le po gorah in neobljudenih krajih, prehranjeval sem se z divjimi sadeži.

V tej množični moriji so jugoslovanski komunisti pomorili več kot 25.000 do 27.000 ljudi. Morili so do konca julija 1945. Tri do pet tisoč je bilo pomorjenih pri Hrastniku, ostali pa pri Kočevju.

To je najstrašnejši množični zločin, ki so ga zagrešili komunisti proti slovenskemu narodu.

Treba je ponoviti to žalostno zgodovino prav sedaj, ko nekateri naivni ljudje na zapadu goje neutemeljene nade glede režima v Jugoslaviji in sedaj, ko Slovenci, Hrvati in Srbi trpe pod novim valom najhujšega verskega preganjanja."

Da so te besede slovenskega zastopnika bile sprejete s polnim razumevanjem, je dokazal zlasti predsednik zborovanja Mr. Auberon, ki je zaključil zborovanje s pozivom, da je treba pravilno oceniti vse zločine, ki so jih zakrivali Stalin, Mao Tse-tung ali pa Tito, ki so vsi enaki komunistični tirani.

Zborovanje je tudi v angleški javnosti zbudilo precej zanimanja.

celo na Danskem dosegel številko 32°. Najmrzlejši kraj je v tem vročem valu ostal na Švedskem Baahammaren, kjer so imeli samo 4 stopinje nad ničlo. Visoke temperature so zabeležili tudi v Sloveniji in po vsej Jugoslaviji ter tudi letos grozi suša.

Vroči val tudi ni prizanesel severni Ameriki, kjer je najbolj trpel New York z 38° Celzija v senci. Vročina je zajela vso ameriško atlantsko obalo in velik del srednjega dela USA, medtem ko je ob Tihem oceanu klima ostala nespremenjeno prijetna.

lu nujne negativne posledice za slovensko oddajno postajo, vendar se zdi, da do tega zaenkrat še ni prišlo.

V Trst je prispel zadnje dni junija EVROPSKI VLAK, ki naj bi z razstavo prikazal skupne napore evropskih narodov za gospodarsko obnovo. Že nekaj dni pred prihodom v Trst so ga naznanjali plakati po mestu. Glej čudo! Plakati so imeli tudi slovenske napise poleg italijanskih! Čudno bi bilo, če bi Italijani to tiho trpeli. Začeli so pisati v lokalnih časopisih o nezaslišani žalitvi italijanstva v Trstu. Posledice niso izostale. Na zahtevo tukajšnjih italijanskih oblastnikov so nekaj dni nato vse slovenske napise prelepili z italijanskimi. To preplepljenje pa seveda Italijani spet po svoje komentirajo: pišejo namreč, da so organizatorji vlaka lahko mislili, da je Trst narodnostno mešano mesto, dokler so bili daleč od Trsta. A samo nekaj dni bivanja tukaj jim je že zadostovalo, da so spoznali absurdnost govorjenja o mešanem mestu ter so zato svojo "napako" popravili. Slovenci pa moramo to prenesti...

Na tržaški univerzi je 27. junija diplomiral France Habjan (na ekonomski fakulteti).

V Chiavariju pri Genovi se je 29. junija smrtno ponesrečil Leopold Doljak, 48 let star avtoprevoznik iz Gorice. Ni Goričana in Primorca, ki ga ne bi poznal in cenil zaradi njegovega trdnega slovenstva in pridnosti.

V Gorici razstavlja svoja zadnja dela slikar Tone Mihelič.

ARGENTINA

Na povabilo Glavne delavske zveze — C.G.T. — se je 4. t. m. zbrala v Bs. Airesu v Luna parku velika množica delovnega ljudstva. Posamezni govorniki, funkcionarji CGT, med njimi glavni tajnik Jose Espejo, so na zborovanju poveljevali osebnost gospe Eve Peron, njeno socialno delo in knjigo "La Razón de mi vida". Ostro so nastopili proti tistim severnoameriškim založnikom, ki so preprečili izdanje te knjige v angleškem prevodu v USA. Množica je tudi navdušeno odobravalna sklep poslanske zbornice in senata o postavitvi spomenika gospe Evi Peron. Od 3. ure popoldne pa do polnoči tega dne je počivalo delo v vseh obratih.

Mesto Cordoba je prejšnjo nedeljo slavilo 379. obletnico svoje ustanovitve.

Med Buenos Airesom in Mendoza bo začel v sredini avgusta voziti ekspresni vlak (rapido). Razdaljo med prestolnico in Mendoza bo prevozil v 14 urah.

V Buenos Aires so se vrnili argent. delegati, ki so sodelovali na mednarodni gospodarski konferenci v Moskvi. Po končani konferenci so obiskali kom. Kitajsko, Čehoslovaško, Anglijo in Italijo. Po vrnitvi v domovino so na tiskovni konferenci izjavili, da so sovjeti pripravljeni kupiti v Argentini kož za vrednost 150 milijonov, lanenega olja za 30 milijonov in za 20 milijonov drugih pridelkov. Sovjetska zveza bi pa Argentini v zameno dobavila črpalne in vrtalne petrolejske naprave.

V Francijo sta odpotovala kot študenta franc. vlade andinista Luis Carlos Sonntag in Alfredo Eduardo Magnani, pred njima pa že polkovnik Francisco Ibañez. Vsi trije bodo v Franciji prebili čas na praktičnem smučarskem kurzu v smučarski in alpinistični šoli v Chamonix. Po vrnitvi v domovino se bodo lotili organiziranja in pripravljanja prve argentinske ekspedicije na Himalajo.

Mestna občina v Bs. Airesu je imenovala člane za mešano komisijo mest. občine in prometnega min., ki ima nalogo preučiti vsa vprašanja, ki so v zvezi z ureditvijo osebnega in voznega prometa v Buenos Airesu. Promet v tem milijonskem mestu je v zadnjih letih tako silno narastel, da so potrebni novi in učinkoviti ukrepi za njegovo ureditev.

Sladkorne tovarne v Tucumanu so do 30. junija t. l. pripravile nad 111.000 ton sladkorja.

Na zadnji mednarodni razstavi plemenske živine v Palermu v Bs. Airesu je vrednost prodane plemenske živine presegla 13 milijonov Pesov.

Praznik neodvisnosti Združenih Ameriških Držav je 4. t. m. slovesno proslavila tuk. severnoameriška kolonija. Na sprejemu, ki ga je priredilo USA veleposlaništvo so bili predstavniki argent. zunanjega min. in vojaške osebnosti. Odpravnik poslov am. veleposlaništva Malory je tega dne položil venca na spomenika gralu San Martinu in Georgu Washingtonu.

V višinskih predelih prov. Salte je v zadnjih dnevih zapadlo toliko snega, da je železniški promet na več krajih prekinjen. Ponekod dosega sneg višino 5 m in še več.

Orlando Mario Punzi, inženirski major argent. vojske, je tudi dober pesnik in pisatelj, sedaj je napisal najnovejšo knjigo "Victoria del Aconcagua". Odstavke iz te knjige je začel objavljati buenosaireski dnevnik "Clarín" pod naslovom "Aconcagua — El Altar de los nueve sacrificios". Poglavlja v knjigi Orlando Maria Punzi-ja so pa naslednja: El infierno blanco. 2. El tumulo de hielo; 3. El martirologio de Marden; 4. El sacrificio de Reissing; 5. Bent, el millonario norteamericano; 6. Drama chileno en el Aconcagua; 7. Kastelic, el pastor yugoslavo; 8. Link, el condor caído; 9. La novia helada in 10. Bolivia en el Aconcagua. Tako so v tej knjigi zbrane in popisane vse dosed. ekspedicije na kraljico Andov in tragične smrti njenih članov, med katerimi je tudi slov. duhovnik pok. Jože Kastelic.

Gledališče imigrantov bo priredilo v soboto, 12. julija ob 20.30 uri na Montevideo 850 artistični večer. Na sporedu: nastop mešanega ruskega pevskega zbora, razne folklorične skupine itd. Čisti dobiček je namenjen za podporo bolnim beguncem.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Ameriški kongres je končal preiskavo o množičnem pokolju poljskih častnikov v Katynu ter ugotovil, da so zločin izvršili sovjeti. Kongresni odbor namerava vso stvar spraviti pred redno zasedanje skupščine ZN. Ugotovili so tudi, da je bilo na drugih krajih pobitih še več poljskih častnikov, tako pri Harkovu in ob Belem morju. — Malik je dal svojo 50. veto na ameriško zahtevo v Varnostnem svetu, da bi nepristranska komisija ZN šla ugotavljat resničnost komunističnih trditev o bakteriološki vojni na Koreji in Kitajskem. — USA je pozvala Dansko, da prekliče svojo pogodbo z ZSSR iz l. 1948, po kateri je zgradila za sovjetske eno petrolejsko in več drugih trgovskih ladij, z grožnjo, da ji bo v nasprotjem slučaju odtujela nadaljno pomoč. Danska se izgovarja, da je bila pogodba sklenjena pred ameriškim zakonom, po katerem bo USA ukinila gospodarsko pomoč vsaki državi, ki bi pošiljala ZSSR vojaško važen material.

MEKSIKO: V Meksiko so bile v nedeljo predsedniške volitve. Udeležilo se jih je do 5 milijonov volivcev. V volilni borbi so tekmovali štiri stranke, vsaka s svojim kandidatom. Dosedanji predsednik Aleman je imel malo izgledov za ponovno izvolitev. Najmočnejša stranka je Partido revolucionario Institucional, ki jo vodi 62 letni Adolfo Ruiz Cortinez.

BRAZILIJA: Amer. zun. min. Acheson je imel v Rio de Janeiro velik govor, v katerem je zagotovil Braziliji in vsem južnoameriškim državam, da bo USA nadaljevala s svojo politiko prijateljstva do teh držav in da jih zaradi svojih ogromnih obveznosti do drugih delov sveta ne bo zanemarila. Odgovoril mu je brazilski zun. min. Da Fontoura, ki je poudaril pomen Achesonovega obiska v

Rio z izjavo, da "predstavlja zagotovilo ameriškega razumevanja za potrebe južnoameriških držav" in ga pozval, da USA izboljša svoje gospodarske odnose s tem delom sveta.

F.L.R.J.: Tito je imel v Nišu spet enega svojih nadutih govorov ob 11. obletnici "vstaje v Srbiji proti okupatorju", ki si jo seveda pripisuje sebi, kakor sploh vse "vstaje". V govoru (je Tanjug navaja kar 100.000 ljudi) izjavil, da "Jugoslavija noče sklepati nobenih pogodb z drugimi narodi, ker pogodbe odtujujejo ljudi." Jugoslavija se tudi ne bo priključila nobenemu bloku in "noče dveh vojaških blokov, ki se snujeta." Šel je celo tako daleč, da je dejal, da "naša beseda velja več, kakor katera koli formalna pogodba." (Vse svobodni in tudi zaslužnjeni svet ve, da komunistu ne pomeni nič niti pogodba niti častna beseda!) Z ozirom na nedavne korake Turčije in Grčije za nekako zbližanje z Jugoslavijo (po nalogu zapadnih velesil) je Tito poudaril, da "se z nobeno državo ne bo vezal v blok" in da upa, da tudi na Italijo ne bo to slabo vplivalo pri reševanju tržaškega vprašanja. Nazadnje se je dotaknil tudi "govoric, da se ohranjajo odlični odnosi med ZSSR in Jugoslavijo" ter imenoval take vesti kot poskus odtujevanja Jugoslavije od zahodnih velesil. Glavno vlogo v tem da zopet igra Vatikan. Dobesedno je nadaljeval: "Danes nimamo nič skupnega z ZSSR. Ostalo bo tako, dokler ta dežela ne bo spremenila svojega mnenja o nas".

ROMUNIJA: V Romuniji je KP odstavila s položaja dosedanjega zun. min. židinjno Ano Pauker ter je njeno mesto zasedel dosedanji romunski poslanik v Moskvi. Održala je še nekatere manjše položaje v kom. stranki, ki pa jih bo tudi izgubila, ker je opaziti velike čistke židov v vseh državah za železno zaveso.

Novice iz Slovenije

NAPADI NA CERKVENE OSEBE V SLOVENIJI

Ljubljansko komunistično časopisje čim dalje bolj napada zveste duhovnike v Sloveniji. V teh napadih se zlasti odlikuje Baveon Ljubo. Njegovi članki imajo takele naslove: "Razkrinkana peta kolona", "Vatikan se v borbi proti Jugoslaviji poslužuje najbolj ogabnih zločinov", "Vodilni predstavniki našega klera vprejeni v voz vaticanske gonje proti naši državi". V teh in podobnih člankih se omenjajo škofje dr. Rožman, Vovk, dr. Derževnik, kanoniki Pogačnik, Arnež in Šimenc, generalni asistent jezuitskega reda p. Prešeren, odpravnik apostolske nunciature v Beogradu Msgr. Silvio Oddi, šolske sestre na Via dei Colli 8 v Rimu, salezijanec dr. Blatnik, župnik Petek iz Loč pri Celju, stiški župnik p. Ašič, dr. Čepin in dr. Aleksič iz ljubljanskega semenišča, konjiški arhidiacon Tovornik in drugi.

Po "poročilu" Slovenskega poročevalca z dne 8. junija 1952 "delovni ljudje protestirajo zaradi 'izdajalskega delovanja Vovka, Pogačnika in ostalih'. Dolg dopis "Takega hujškanja smo sili" pa je poslal nekdo, ki se v uvodu imenuje "aktiven duhovnik ljubljanske škofije". V njem obsoja "protidržavno delovanje škofa Vovka in kompanije". Dopis se končuje: "Res se toliki vaši zaslepljenosti čudimo, vašega hujškanja proti naši zakoniti oblasti smo pa sili in ga odločno odklanjamo."

Za predsednika ljubljanske občine je bil ponovno "izvoljen" Jaka Avšič, za podpredsednika Polde Krese in Jože Gorjanc in za tajnika Niko Pogačar. Proračun mesta Ljubljane za leto 1952 znaša 882.356.000 dinarjev. Sprejet je bil na seji 4. junija t. l. Proračunski kreditni so razdeljeni t a k o l e : tajništvo 213.058.000, svet za gospodarstvo 11.498.000, svet za gradbene in komunalne zadeve 186.219.000, svet za notranje 23.585.000, svet za prosveto in ljudsko kulturo 194.427.000, svet za ljudsko zdravstvo in soc. politiko 238.869.000, dotacije rajonom do njihove likvidacije in novoosnovanim občinama št. Vid in Polje 10.000.000. proračunska rezerva 4.700.000; v izdatkih tajništva je za investicije določenih 186.000.000, in sicer za izgradnjo trgovskih lokalov 30 milijonov, za kanalizacijo v št. Vidu 40.000.000, za izgradnjo zatvornic na Ljubljani 40.000.000, za izgradnjo javnega strnišča na Vodnikovem trgu 12.000.000, za dokončanje stanov, blokov v šiški in drugod 8.000.000, za vodovod 20.000.000, s čemer se bo zmogljivost vodovoda dvignila za 8.600.000 litrov letno, za dovršitev biv. Baragovega semenišča, v katerem bo velika kinodvorana za Bežigrad, 16.000.000, in za dom onemoglih na Bokalcih 20.000.000.

Nadaljevanje preimenovanja ulic v Ljubljani. Na seji ljubljanske mestne

občine so sprejeli sklep o preimenovanju nadaljnjih 20 ulic in trgov. Med drugim se preimenujejo: Kongresni trg v Trg revolucije, Ciril-Metodova ulica v Ulico talcev, Pred škofijo v Ciril-Metodovo, Domobranska cesta v Roško cesto, Frančiškanska ulica v Nazorjevo ulico, Nunska ulica v Veselovo ulico, Sv. Petra c. v Trubarjevo ulico, Sv. Jakoba trg v Levstikov trg. Dosedanja Trubarjeva ulica, ki je imela tako eno samo hišno številko, se združi z obstoječo Cojzovo v Cojzovo cesto. Na predlog "prebivalcev" se nedavno preimenovani Leninov trg (bivši Muzejski trg) končno preimenuje v Trg herojev, po Leninu pa se bo imenoval eden trgov, ki bodo v bližnji prihodnosti v Ljubljani urejeni.

"Znižali smo cene". Taki napisi so se pojavili po ljubljanskih trgovinah, ki so sedaj začele razprodajati slabe izdelke, ki jih dosedaj sploh niso mogli spraviti v promet. Za kritje razlik, ki bodo nastale z znižanjem cen in jih podjetja ne bodo mogla kriti iz lastnih sredstev, bo država dala trgovini subvencijo 3 milijard din. Kako "smotno" je gospodaril Titov "socialistični trgovsko-gospodarski sektor" nazorno kažejo cene nekaterim stvarcem. Čeprav je bil gospodar eden in isti, t. j. država, so bile cene gotovim stvarcem v Ljubljani precej višje, kakor v Zagrebu in celo tistim izdelkom, ki so bili izdelani v Sloveniji. N. pr. "Vipavski Cherry Brandy" iz Ajdovščine so prodajali v Ljubljani steklenico po 440 odn. 390 dinarjev, v Zagrebu pa po 305 din. Surova kava je v Ljubljani po 1.900 din 1 kg, žgana 2.420 din, v Zagrebu je pa surova kava po 1.830, drugod tudi po 1.800, žgana pa po 2.300. Mali zavojček kavnega nadomestka Franck prodajajo v Ljubljani po 85 din, v Zagrebu samo po 30, ruski čaj v Ljubljani 4.500-4.600 din, v Zagrebu po 4.000. Velik emajliran štedilnik slovenske znamke "Tobi" stane v Ljubljani 27.100 din, isti štedilnik pa lahko dobe ljudje v Zagrebu že za 21.500 din. itd. itd.

V zvezi z lanskoletnimi proslavami 400 letnice prve slov. knjige, so 8. junija t. l. odkrili v Rašici na Dol. spomenik Primožu Trubarju. Načrte za spomenik je napravil ing. arh. Vinko Glanz. 7. junija zvečer je bil v Vel. Laščah literarni večer, na katerem so sodelovali Fr. Albreht, Božo Vodušek, Beno Zupančič, Cene Vipotnik, dr. Bratko Kreft in član slov. narod. gled. Janez Jerman. Ob odkritju spomenika je govoril o Primožu Trubarju in njegovem pomenu za slov. narod podpredsednik republ. odbora za proslavo 400 let. prve slov. knjige dr. Mirko Rupel, spomenik je za odkril v imenu vlade LR Slovenije Boris Zihherl.

Emilijan Cerec je na ljb. univerzi postal doktor zgodovine in teorije umetnosti.

V Črnomlju je bilo zasedanje okrajnega ljudskega odbora. Razpravljali so o

novi upravni razdelitvi in o preosnovi drž. uprave. Okraj Črnomelj je ostal nespremenjen. Dosed. 29 kraj. ljudskih odborov so združili v 8 občin. Občini Adlešiči so iz LR Hrvatske priključili kat. občino Marindol z naselji Marindol, Milič in Paunoviči. Na seji je odbornik Franc Žugelj napadel "dejavnost in napore ljudske oblasti", kakor navaja kom. pisun. Ker je pri tem jasno izražal "svoje reakcionarne klerikalne težnje" so ga radi teh odkritih besed takoj izključili iz odbora in so mu tudi kar sami odvzeli mandat.

V Ljubljani so v vseh državnih gostinskih obratih s 1. julijem uvedli obvezno postrežnino.

V Ljubljani je začel izhajati polmesečnik "Naša vas" kot glasilo slov. kmet. združenstva.

V Sloveniji pripravljajo na štajerskem nov film "Gorice". Glavno moško vlogo vinčarja igra v njem Miro Kopča.

V Sloveniji in v vseh ostalih republikah so predpise za novačenje spremeni-li v toliko, da bodo fante v bodoče klicani na vojaški nabor z 19. letom, na odsluženje kadr. roka pa z 20. letom. Doselej je bil nabor z 20. letom in takojšen nastop voj. službe.

Iz Nove Gorice so letos do 28. maja izvozili v Avstrijo, Nemčijo in Anglijo 56 vagonov zgodnjih goriških češenj.

V Ljubljani so slušatelji četrtega letnika dramske igre Akademije za igralstvo umetnost iz razreda predavateljice Vide Jan-Juvanove nastopili s svojim diplomskim delom v uprizoritvijo Shavogeva "Posnetovega prebujenja", Sala croujeve "Margarete" in Wildovim "Idealnim soprogom".

Na I. mednarodni razstavi fotografske umetnosti v Beogradu, na katero je žirija sprejela od vpisanih 2866 fotografij iz 39 držav 471 fotografij 322 avtorjev so bili iz Slovenije zastopani naslednji fotoamaterji: Iz Ljubljane: Vilma Batič Franc Bazelj, Ivo Frelj, Marijan Jarnjak, Janez Kališnik, Jože Mally, Marijan Pfeifer, Vlada - Vlastja Simočič, Škrlep in Božo Starej; iz Maribora: Vlado Cizel Borut Hribar, Slavko Hrovat ter Jože Kovačič; iz Jesenic: Jaka Čop, Matevž Mikelj, Slavko Smolej in France Torkar; iz Kranja: Tone Marčan in Janez Marenčič ter Jože Kološa iz Murske Sobote in Zdravko Vidmar iz Celja.

V Ljubljani je bila pred okrožnim sodiščem razprava proti skupini visokolecov, ki so ponarejali kmečke bone, bloke za menze in žel. vozovnice za četrtinsko vožnjo. Obsojeni so bili od 6 mesecev do 6 let.

Umrli so. V Ljubljani: Rajko Deu, živinozdrav, Silvester Smerekar, dr. Josip Buh, Frančiška Zupan, upokojenka, Ivan Kavšek, gradbeni tehnik v p. in tehnični referent za umetno drsanje, Josip Pavlič, komercialist, Alojzija Stržinar, roj. Sukovič, upok. Tob. tovarne, Ana Jereb, roj. Susman, Anica Sabo, Franc Mrovljec, upokojenec drž. žel. Franc Legat, žel. uradnik v p., Jože Kržin, Alojzija Merliak, vdova po šolskem nadzorniku in Miloš Verk, ravnatelj gimnazije v Ro-

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

Srebrna maša g. Gregorija Malija. Ajdovski župnik g. Gregor Mali je v nedeljo, 6. julija, t. l. slavil svoj srebrnomašniški jubilej. Srebrno mašo je imel v salezijanski kapeli na Belgrano. Nanjo je prihitelo zelo veliko Slovencev. Med slovesno peto sv. mašo, ki jo je opravil jubilan ob asistenci rektorja bogoslovnega semenišča g. dr. Gnidovec in bogoslovca g. Makovca, je imel vsebinsko izredno globok govor g. prelat dr. Odar o duhovniku in duhovništvu sploh, na koru je pa pel Slov. pevski zbor Gallus pod vodstvom g. dr. Savellija.

Po svetem opravilu na Belgranu so se povabljeni gostje podali z jubilantom na dom njegovega brata g. Alojzija v Ramos Mejio, kjer je bilo za vse pripravljeno kosilo. Tu so srebrnomašnika pozdravili najprej g. prelat dr. Odar kot jubilarov sošolec, za njim g. župnik Anton Orehar v imenu vseh slov. duhovnikov v Argentini, g. dr. Gnidovec v imenu ajdovskih faranov, g. Fr. Pernišek v imenu Društva Slovencev, g. Fr. Kremžar v imenu vseh slov. beguncev iz pegeškega taborišča v Avstriji g. Lado Lenček v imenu Slov. misijonske zveze in g. Stanko Škvarča v imenu Vrhničanov.

Srebrnomašnik se je za vse pozdrave iskreno zahvalil, nato je pa imel ob štirih popoldne v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov litanije za Slovence.

Nogometna tekma slov. fantov

V nedeljo 6. julija se je odigrala tretja nogometna tekma med reprezentancama Avstrijskih in Italijanskih taborišč. V prvem polčasu je igra valovila iz polja v polje, vendar so bili v lahki premoči "Avstrijci". Ta premoč se je izrazila tudi v rezultatu 1:0 za "Avstrijo". V drugem polčasu so na igrišču prevladovali fantje iz Italije, toda niso mogli izrabiti prilik, ki so se jim nudile. Kljub premoči "Italjanov" so "Avstrijci" izrabili šibkost nasprotnikove obrambe in zabili še en gol. Končen rezultat je torej 2:0 za "Avstrijo". Pri "Avstrijcih" je bila dobra obramba z vratarjem na čelu. V napadu je bilo dobro levo krilo. Pri "Italiji" je bila to pot šibka obrambna in tudi srednja linija. Igro je sodil g. Janez Per-

gaški Slatini, .Uršula .Zupančič .v Krškem, Franc Pušnik, trg. potnik v p. na Viču, Pepca Verstovšek, roj. Travnikar v Sevnici, Ivan Lavre, hišnik bolnišnice v Slov. gradu, Franc Vah, upok. poštar in gostilničar na Bučah, Antonija Jereb v Borovnici, Terezija Velkavrh, roj. Seliškar v Savljah, Viktorija Dovjak, roj. Juran, vdova pošt. uradnika, Matija Pavovec v Domžalah. Marija Boštele v Štepanji vasi, Ivan Kos, podkovski mojster v Gorenji nad Škofjo Loko, Marija Korbar, roj. Zidan v Štepanji vasi, Janez Zabret, pos. v Topolah pri Mergšu in Anton Fajfar, pos. v Sp. Brniku.

harič nepristransko. Pokal, za katerega se je odigrala tekma bo SDO izročila ob priliki mladinskega prosvetnega večera.

Lanús

Izid žrebanja cerkvene loterije

Glavni dobiček, t. j. lot v izmeri 157 kv. m. na slovenskem skupnem zemljišču je zadela srečka štev. 3705. Drugo nagrado v znesku 300 Pesov je zadela številka 1551, tretjo v znesku 200 Pesov štev. 9490 in četrto štev. 8689 v znesku 100 Pesov.

Srebrna maša g. Hladnika za farane bo v nedeljo 13. julija ob 10.30 uri dopoldne. Nanjo so povabljeni predstavniki vseh lokalnih oblasti.

Mendoza

V nedeljo, dne 15. junija je povabil naš dušni pastir, g. Malenšek vse mendoške Slovence na roditeljski vzgojni sestanek. Za začetek je nastopilo nekaj naših otrok, ki so predstavili svojim staršem nekaj deklamacij in branja v maternem jeziku. Nato je dušni pastir v svojem referatu opozarjal starše na vzgojo svojih otrok. Končno je bila izražena želja, da bi se ustanovil mladinski pevski zbor. Tudi o ustanovitvi dobrotelne ustanove je bilo govora, toda do konkretnega sklepa o tem ni prišlo. Pogrešali smo na tem sestanku več očetov in mater. Res je nekoliko opravičila v hladnem vremenu, toda sestanek je veljal le predvsem staršem.

Število mendoških Slovencev sta zopet povečala dva novorojenčka. Družino g. Štirna Silvestra in ge Frančiške je dne 14. junija razveselila hčerkica, ki je bila krščena za Anico, v družini g. Bajda Jožeta in ge Frančiške pa se je dne 20. junija pridružil dvema, še tretji bratec, ki so ga krstili za Peterčka. Iskreno čestitamo in novorojenčkoma želimo vso srečo.

Tudi nesreča nas od časa do časa obiškuje. Kočar Ivan, ki je komaj prejšnji mesec dobro okrevljal po sicer kratki, a hudi bolezni, se je 7. t. m. ponesrečil. Podrl ga je avto. K sreči je dobil le nekaj prask in mu je bilo polomljeno kolo.

Težje pa je nesreča prizadela očeta številne družine g. Zarnika Viktorja. Pri delu mu je v soboto, dne 21. junija stružni stroj skoro odrezal tri prste leve roke. Prepeljali so ga v bolnico, ki jo je po enem tednu zapustil. Nevarnost je sicer, da bo moral na ponovno operacijo, toda želimo mu čimprejšnje okrevanje.

VABIMO

vse Slovence in Slovenke na prvo veliko socialno zborovanje, ki bo v nedeljo 13. julija v cerkveni dvorani v Ciudad de ii. Zborovanje se bo začelo ob 8. uri zjutraj s sv. mašo, ki bo v dvorani, nato bodo sledila predavanja o naših najvažnejših socialnih problemih. Okoli pol dneva se bo zborovanje zaključilo s sprejetjem resolucij. Pripravljalni odbor.

JO-VAR

M M M

(ali Matajevega Matica Matic)

PRELJUBA TONČKA

Na prijaznem vrtiču pred malo in lično Berdajsovo hišo je sedela manjša družba fantov in deklet in se prijetno zabavala. Blažetov prešerni smeh je v globokem basu grmel dve kvadrli naokoli. Od časa do časa se je glasila tudi kaka pesem. Frančin rezki sopran se je ostro odražal med hripavimi fantovski-mi glasovi, da se je zdelo, kot bi nekje z motoriko žagali trdo kebračo. Niti Blažetov mogočni šušterski bas, ki je bučal ko najdebelejša piščal cerkvenih orgel, ga ni mogel omiliti. Vodil je pa Tončkin brat Janez, ki je zadnje takte vsake kitice zategoval v trojno korono.

Zaplula, zaplula je
barčica moja...

Vsaki pesmi je sledil glasni žvenket vinskih čaš in hrupno nazdravljanje. Blaže je vsakokrat ponorčeval z ženskami, da samo kljune pomakajo v vino in se ne prepričajo, da vino nima kosti...

Sem pa tje je stopila na prag Berdajsova in tiho posvarila Tončko, naj ne pije. Če so jo fantje povabili k mizi, se je vselej izgovarjala, da je prestara za tako mlado družbo. Imela pa je tudi svojega gosta v kuhinji, ki ga ni smela za-

nemariti. Z zgovorno Vrbanko sta si ime-li vendar toliko važnega povedati.

Nenadoma pa je Blaže, ki je bil za dve glavi višji od drugih, radovedno iztegnil vrat in pogledal čez zeleno živo mejo na cesto. Opazil je, da se nekdo že dalj časa spreha mimo po pločniku in to mu je zbudilo pozornost.

"Oho, kaj pa je Matajevega Matica prineslo v Munro?" je zdaj zagrmel in vsa družba se je radovedno dvignila in pogledala na cesto.

"Hej, Matic!" je zaklical Janez in naglo stopil k vrtnim vratom. "Stopi noter! Saj pri nas še nikoli nisi bil."

Tončka in Francka sta si nekaj pomembno namignili in ob kuhinjskem oknu sta se prikazala dva ženska obraza.

Matic je bil v hudi zadregi. Obstal je ko pribit in nič pametnega mu ni prišlo na jezik. Ko pa je zagledal Tončko, mu je postalo še bolj nerodno in zardel je prav do ušes.

"No, no, le noter! Se mi je koj zdelo, da nekdo že dalj časa todle špancirja. Kaj se naš bojiš?" ga je prijazno ogovoril Blaže.

"Tisto ravno ne... Pač pa sem mislil... Slišal sem domače petje, pa sem malo poslušal..." se je v zadregi izgovarjal Matic.

"No, le bliže, boš pa še ti zapel z nami! Pa za kakšno steklenico boš dal. Pri petju se grlo hitro suši", je vabil Blaže.

"No ja... Zakaj pa ne!" je bil Matic kar vesel, da mu ni bilo treba iskati drugih besed. Na eni strani je bil zadovoljen s prijaznim sprejemom, na drugi pa za je čudno presenečala Blažetova ljubeznivost. Pa naj že bo, kakor hoče — zadovoljen je, da je mogel tako neprisliljeno vstopiti. Brž je potegnil denarnico iz žepa in vzel iz nje dva desetaka.

"Ali bo zadostovalo? Če ne, bom pa še kaj dodal."

"O, bo, bo, Matic!" je navdušeno pritrdjeval Blaže. Daj, Francka, skoči no v almacen po tri steklenice! Pa še malo prigrizka prinesi!"

Matic je dodal še petak, čeprav so mu zaradi lepšega vsi branili. Francka je vzela prazne steklenice in denar ter stekla v almacen. Janez je šel za njo, da bi ji pomagal nositi. Prep. pa je še vedel Tončki, naj prinese stol za Matica.

Tončka je odhitela v hišo in se vrnila s stolom. Postavila ga je pred Matica, ne da bi se ozrla vanj. Fanta je to čudno dirnilo. A spomnil se je njenega pisma, kjer mu je že v naprej povedala, da se spočetka najbrž sploh ne bo menila zanj... To ga je potolažilo in še bolj o- verilo o resnosti njenega pisma. Da, dobro se zaveda, kaj mu je pisala in je začela vse točno izpolnjevati, kot mu je napovedala. Ona je že pričela svojo igro — to se pravi, da jo mora on tudi! Pa njegova vloga bo mnogo bolj težavna, kot je videti. Predvsem mu je v napotje Bla-

žetova izredna prijaznost, ki je ni pričakoval take. Kako naj jo spravi v sklad s svojo vlogo, z vsem tem, kar se mora še zgoditi? Šmenta bo križeva!

Od strani je pogledal Tončko, ki se mu je zdela v ljubki domači obleki še vse bolj prikupna. Kako ljubko ji padajo mehki kostanjevi lasje na nežna okrogla ramena in ji obkrožajo kot najbolj nežni okvir rahlo zardela ličeca, da je bolj podobna angelu ko človeškemu bitju! Maticu je ob pogledu nanjo postalo kar vroče pri srcu.

"Kaj pa je kaj novega v San Justo, Matic?" ga je zdramil Blaže iz njegove zamišljenosti.

"E, kar staro popravljamo", se je odrezal Matic, ki ni vedel, kaj bi na to odgovoril. Kaj pa naj vendar pove, da jih bo zanimalo?

"No, no... če drugega ne, imaš ti novo obleko?", je zdaj opazil Peter.

"Hej, pa urol!" je vzkliknil Blaže. "Se mi je zdelo, da je Matic danes ves drug. Cel gospod je postal."

Vsi so ga občudovali in celo Tončka ga je z zanimanjem pogledala. Maticu je bilo, kot bi ga po sruču pobožala.

"Pa se menda ne ženiš, Matic?" se je zasmel Blaže. "E, zdaj pa vemo, kaj te je prignalo v Munro! Za katero pa si vrzel oči, kaj? Mogoče za onegavo Minko tam na onem koncu? Sem že nekaj slišal."

Matic je živo zardel. "Mogoče", je rekel suho, samo da je nekaj rekel. Nazarensko mu je bilo nerodno.

Tepec neumni, kaj si neki slišal? Še

mislil ni nikoli na Minko! Še malo počakaj, poštajna, pa boš brž videl, za katero Minko sem vrzel oči!...

"Glejte, glejte, kako je zardel!" se je nagajivo zarežal Peter "Bo pa le res! E, Matic je tiha voda! Kdo bi si mislil!"

Maticu je bilo neznansko zoprno, da so vpriči Tončke začeli tak pogovor. No, pa ona itak ve! Nje to ne more motiti.

Na vso srečo sta se zdaj vrnila Francka in Janez iz almacena. Takoj je bila pozornost zasukana drugam.

Blaže je brž pograbil steklenico in začel natakati. Francka pa je s Tončko odhitela v kuhinjo, da naložita mesni narezek na krožnik...

"Najprej na zdravje našega ljubega Matica!" je zagrmel Blaže in dvignil polno čašo. "Naj bo lepo pozdravljen v naši družbi, pa naj še večkrat pride sem!"

"Živio, Matic!" so dvignili čaše tudi drugi.

"Na zdravje! je zagoltal še Matic in trčil. Izpil je na dušek. Potreboval bo korajžje, zdaj še posebej. Kdo ve, če ne bo tudi vsa ta družčina potegnila z Blažetom? Še bo moral dati za vino, da si pridobi zaveznike. Kar žal mu je, da ni še Andražo povabil s seboj.

"Le naprej! Še nikoli nismo pili skupaj. Če ga zmanjka, pa pošljemo po drugega!"

"Bravo, Matic! To je beseda! Nisem mislil, da si tak' fest fant! Zdaj pa vidim, da si od fare!" se je navduševal že močno vinjeni Blaže. Poljdi sem, da te objamem!"

Maticu je bilo, kot bi ga s kolom lopnil po glavi. Ta, ki se ga bo moral vsak

KOVARSTVO IN LJUBEZEN

Schiller se je v tej drami lotil jagovščine: telesno in moralno skazni snube ne uspe in se maščuje z intrigami. Jagovščina, ki se je dramatik niti ni potrudil obdelati v celoti na novo, saj so celi verzi iz Shakespearevega Othella preneseni v razvlečeno prozo, je pa le ena snov drame in sicer tista, ki naj posodi fabulo za politično snov, ki je odpor proti vladarskemu absolutizmu in klic po demokraciji. Drama je morala biti nekoč zelo aktualna, posebno še, ker se vsaj delno dogaja v meščanskem okolju in je bila napisana v prozi. Njena politična ost pa se je preživela in ostala je živa le ljubzenska zgodba s kovarstvom vred. Kot igra za ljudstvo je doživela nešteto skrajšav v tem smislu in ena taka priredba je krožila tudi po slov. prosvetnih odrih.

Slovenci smo dobili prevod te žaloigre že pred osemdesetimi leti. Oskrbel ga je jurist Antonrevec, ki ga ni zamenjal s slavistom Francem Levcem. Prevod ni slab za tedanje čase, a za današnje vendar neuporaben. Zato ga je g. Janez Kristof zdaj vsega moderniziral, kar se mu je v glavnem posrečilo, čeprav je nekaj stvari, ki veljajo zdaj za napake, prezrl, in je ohranil nekaj nerodnih stavkov, ki so igralcem delali težave.

G. Kristof je bil tudi režiser in še eden glavnih igralcev povrh. Delo, ki si ga je nakopal, že samo vzbuja respekt. Pokazal je čednost, ki je lastna mladim režiserjem, da je kar preveč spoštoval celotno besedilo slavnega pisatelja. Petsto ljudi, od katerih bi se le redko kateri še lotil branja Kovarstva, je tako postavil pred skoraj celoten tekst klasične drame. Odrski efekt bi pa bil najbrž učinkovitejši, če bi kakšno dobro tretjino besedila čital. Marsikateri misli se večkrat ponavljajo, celi prizori za potek dogodkov niso važni, moderni gledalec pa se je navadil na hitrost. Saj je ta navada morda razvada, ampak takšni smo! Zanimivo je bilo opazovati tudi igralce: kadar so z novimi besedami ponovili, kar so že prej drugače povedali, so ponovili tudi prejšnje kretnje; pri govoru pa so prišli v zadrego, ker jih je zmotilo prejšnje besedilo, čeprav so vsi svoje vloge dobro znali. Razvlečenosti besedila je predpisal režiser dober lek z živahnim gibanjem igralcev po odru. Če so se jela ušesa malo utrujati, so oči naprej uživale, posebno še, ker so bili igralci oblečeni v pestre, pravilne rokokojevske

noše, ki so se učinkovito odražale od temne, decentne scene, ki jo je ustvaril z res strokovnim okusom g. Ciril Skebe. Tako je večer zadnje nedelje na Cosquinu predstavil novega režiserja in novega inscenatorja.

In igralci? Ga Blejčeva ni imela velike vloge, a bila je njena najboljša med vsemi, katerih sem jo videl. Gdč. Grumova je bila poleg Kristofa pač največja Schillerjeva žrtev. Luiza je vloga, ki mora izdelati najbolj trenirano igralko. Ni čudno, če se je tudi naša Luiza nekoliko utrudila, posebno še, ker je igrala s tolikšnim zanosom in prepričevalnostjo, da je morala povsod vzbuditi sočustvo. Gdč. Zajčeva je bila še vedno pod dojmom svoje kreacije Elizabete, kar je naravno, saj obstoja njeno izživljanje v obeh vlogah iz dveh skrajnosti: pristnosti in videza. Gdč. Pavlicova je svoj ognjeni krst kar korajžno prestala. Kristofova vloga goslača Millerja se mi vidi najtežja. Umetnik-muzikant je puritanec in revolucionar obenem, tik po naj-

grozotnejši hčerini izpovedi ga možna cekinov razneži. Da si je režiser prav to vlogo pridržal zase, kaže njegovo prekvatavo navezanost ne oder. Finkov prednik je dominiral igralsko in glasovno in je glasovno ugnal celo ozračje tega dne, ki je bila vražja humedat. V teh dveh lastnostih je bil Ferdinand g. Jerebiča pravi sin svojega drugačnega grešnega očeta. G. Urh se mi vidi v tej družini tisti igralec, ki se najmanj ponavlja; vedno je nov. Ali si morete misliti, da je Mirka, natakarka, vaškega učitelja, Elizabetinega ministra in zdaj to pokvečeno intrigo igral isti človek? Šemasti maršal Kalb g. Lipuščka je bil, kot se je izrazila dama, ki je sedela poleg poročevalca: okay! Strežaji in birača so bili izjemoma enkrat pokorni režiserju, nič preveč prevzeti svojih važnih službenih funkcij. Lepo od njih, da so prišli od SIO-a pomagat Slovenskemu odru v Argentini, kot se zdaj to društvo imenuje. V letošnji sezoni je "Kovarstvo in Ljubezen" zelo razveseljiv in za naše razmere prav pomemben dogodek.

M.M.

SLOVENCİ PO SVETU

Avstrija

V taborišču Spittal na Koroškem je bila kapela letošnjo zimo radi velikih skladov snega močno poškodovana. Ker za popravila avstrijska oblast, ki ima taborišče v upravi, ni kazala nobenega razumevanja, so jo na lastne stroške popravili slovenski begunci.

Na praznik sv. Petra in Pavla jo je blagoslovil g. Msgr. Dr. Jože Jagodic, ki je imel ob tej priliki tudi cerkveni govor, med njegovo mašo je pa na koru dovršeno pel slovenski cerkveni pevski zbor pod vodstvom organista g. Zaletela.

Vsa slovesnost je imela poseben poudarek v tudi v tem, ker so ta dan obhajali kar štirje od navzočih duhovnikov svoje mašniške jubileje. Msgru. dr. Jagodicu, ki je obhajal svojo 30. letnico, so asistirali: dekan Jernej Hafner kot 40. letnik, župnik Anton Miklavčič kot srebrni jubilar (25. letnik) in prof. Pavel Slapar kot 20. letnik mašništva. Seveda ni manjkalo deklamacij in cvetja in se je vse radovalo, ko je številna slovenska begunska družina doživela v tujini tako lep dan.

Anglija

Poroki. V župnijski cerkvi okraja Whitechurch v Cardiffu sta se poročila g. Jože Vidoš in gdč. Ana Stradler. V Castelfordu sta pa stopila pred oltar g. Lojze Hrovat in gdč. Slavka Globevnik. Čestitamo!

Iz Anglije sta odpotovala v Kanado g. Jurij Eržen in g. Janez Marentič, oba iz Southamtona. G. Jurij Eržen je v Rochdale vodil slovenski pevski zbor, ki je redno nastopal pri slov. mašah, pa tudi na vseh slovenskih prireditvah.

Starejši gospod išče mirno sobo pri kaki slovenski družini. Po možnosti z vso ali vsaj delno oskrbo. Ponudbe na uredništvo lista.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

vabi vse Slovence na svoj III. družabni večer s plesom, ki se bo vršil
26. JULIJA 1952
ob 20. uri v Baru "Dekleva",
Jorge Newbery 3568

Pravna posvetovalnica
"Svobodne Slovenije"

Vprašanje: V dosednji službi sem imela \$ 4.20 na uro. Odpovedala sem, ker sem dobila podobno delo pri drugi firmi za \$ 4.80 na uro, pri tem bom pa imela jutranji turnus, tako da bom velik del popoldneva prosta. Gospodar prve firme me sedaj vabi, naj bi popoldne prihajala delat tudi njemu. Koliko odstotkov več naj zahtevam, da ne bom delala prvemu gospodarju sedaj ceneje, kakor prej, ko sem bila pri njem nameščena?

Odgovor: Vaše vprašanje pravzaprav ne spada v pravno posvetovalnico, ker ni v zvezi z delavsko zakonodajo. Je namreč čisto od Vas odvisno, koliko plače več boste zahtevali od starega delodajalca za popoldansko delo pri njem. Ker Vam nudi novi gospodar \$ 4.80 na uro, bi bilo primerno, da tudi od starega gospodarja za isto delo zahtevate isti znesek. —Pri tem pa Vas vprašamo tole: Ali ste v taki silni potrebi, da morate delati v dveh turnusih? Če res ni tako velike potrebe, potem se zavedajte, da človeški organizem ne prenese brez slabih posledic tolikega izčrpanja telesnih sil. Bolezen, izčrpanost in dostikrat prezgodnji grob so plačilo za "dvojnne turnuse." Denar pač ni vse!

Društveni oglasnik

NOVE KNJIGE V DRUŠTVENI KNIŽNICI

Jalen Janez: Trop brez zvoncev Štev. 401.
Sven Elvestad — Blaž Poznič: Mož, ki je oropal mesto. 406.
Carl Biggers — Jože Kessler: Zametne copate. 415.
Louis Frederic Ranquette — Stopar Franc: Veliki beli molk. 425.
Jalen Janez: Bobri. Prva knjiga: Sam. 426.
Oliver Curgood — A. Peterlin: Blisk. 452.
Jack London — Vinko Gaberski: Pustolovka. 456.
Janez Jalen: Bobri. Druga knjiga: Rod. 457.
Jean Giono — Janez Skočelec: Žetev. 458.
Pavel Keller — Anton Duhovnik: Moj jaz na oddihu. 461.
Radislav Rudan: Argonavti. Roman. II. del. 467.
Janez Jalen: Bobri. Tretja knjiga: Vrh. 471.
Ivan Giono — Ivan Šavli: Hrib. Človek iz Baumgnesa. 492.
Dušan Radič — France Jesenovec: Vas. Roman. 497.
Nis Petersen — dr. Franc Bradač: Opankarska ulica. 490, 491.
Henrik Federer: Gore in ljudje. 493, 494.
Enrica v. Handel-Mazzetti: Stefana. Roman. 1. del. 495.
Enrica v. Handel-Mazzetti: Stefana. Roman. 2. del. 496.
Enrica v. Handel-Mazzetti: Stefana. Roman. 3. del. 497, 498.
Marta Ostensio - Niko Kuret: Objektneži. Roman. 504.
Anton van de Velde - Miklavž Kuret: Srce zmaguje. Roman. 509.
I. Š. Baar — Alojzij Remec: Jan Cimbura. Južnočeška idila. 511, 512.

Marsikdo še ne ve...

...da so v Londonu 6. t. m. odpravili zadnjo tramvajsko linijo ter je vožnjo poslednjega tramvajskega voza v remizo gledalo na desettisoče ljudi. V Londonu so imeli tramvaj 52 let.

...da so ugotovili, da najvišja gora sveta Mount Everest neprestano raste ter se je v zadnjih letih zvišala za 300 m, t. j. od 8839 m na 9025 m.

...da je najhitrejša ladja na svetu sedaj najnovejši ameriški 53000 tonski potniški parnik "United States", ki je prekosil britansko "Queen Mary".

OBVESTILA

Odbor SDO vabi vsa dekleta na redni sestanek v nedeljo 20. julija ob pol štirih popoldne v zavodu Ane Janner, Juan Bautista Alberdi 2555. Na sporedu so važna vprašanja, zato pridite vse.
Odbor

ZAHVALA

Podpisani Franc Lobnik, c. Rocque Acardini 744, Villa Progreso, San Martin, se iskreno zahvaljujem Društvu Slovencev, Vincencijevi konferenci, gospodu duh. svetniku Karlu Škulju, in vsem prijateljem, ki so me v moji dolgotrajni bolezni gmotno in moralno podpirali.
Franc Lobnik

A. Aškerc: Ljubljanski zvon. Letnik XXI. Leto 1901. 721.
Karel Mauser: Zemlja. Povest iz Ziljske doline. 1084.
Avel Muntke — Ludvik Klakočar: San Michele. 1418.
Johann Bojer: Izseljenci. Roman. 1404.
Selma Lagerlöf: Klara Gulleberg. 1421.
Martin Kukučín — Smolej Viktor: Hiša v bregu. Roman. 1422.
France Bevk: Hiša v strugi. 2284.
Ivan Matičič: Moč zemlje. Pripoved vasi 2285.
Janko Kersnik: Agitator. Roman. 2528.
Janko Kersnik: Testament. Povest. 2539.
Ivan Cankar: Zbrani spisi VII. zvezek. Mimo življenja. 2607.
Ivan Cankar: Zbrani spisi XII. zvezek: Pohujšanje v dolini šentflorjanski 2612.
IvanCankar: Zbrani spisi XIII. zvezek. Za križem. Sosed Luka. 2613.
Ivan Cankar: Zbrani spisi, XIX. zvezek. Politični spisi 2619.
Josip Jurčič in Janko Kersnik: Rokovnjači. Historični roman. 2643.
V. Korolenko — Ivan Vouk: Slepi muzikant. 3004.
Novi svet. Družinski list. Chicago. XIII. letnik 1950. 3213.

LJUBLJANSKA ŠESTICA
V BUENOS AIRESU

Vsem rojakom sporočava, da sva odprla v San Martinu, calle Hipólito Irigoyen 840 (iz Liniersa vozi mimo col. 143) slovensko restavracijo-bar "ŠESTICA", v kateri bova postregla rojakom z vsemi priznanimi specialitetami ljubljanske "Šestice".
Za obilen obisk se priporočava
GAŠPERIN-JENKO

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke.
Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo.
Kipe, podobe, svetinje, podobice.

Vam nudi po zmernih cenah
SANTERIA y PAPELERIA "SANTA JULIA"
Victor Martínez 39, Buenos Aires

Sprejemamo naročila za živilske pakete, ki se pošiljajo iz skladišč v Trstu in pridejo v 20 dneh.
Pošiljajo se paketi po 5, 10, 15 in 20 kg. Seznam predmeta je na razpolago v trgovini SANTA JULIA, Victor Martínez 39, Bs. Aires.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336 Tel. 76 - 9160
pol kvadre od Cabilda 2300

NAKUP ZLATNINE IN UR JE STVAR ZAUPANJA —
ZATO KUPUJTE SAMO PRI ZANESLJIVI IN SLOVENSKI TVRDKI
PO IZJEMNIH CENAH VAM NUDIMO:

poročni prstani, 18 krt zlato, par \$ 180.—
uhani v 18 krt zlato " 42.—
damska zapestna ura posebno lepe izdelave z garancijo " 145.—
krasna zlata damska zapestna ura, Anker s 15 rubini z zapestnico, vse iz masivnega 18 krt zlata in obložena z bague rubini, s triletno garancijo " 1450.—
VSA ZLATARSKA IN URAARSKA POPRAVILA — strokovno in hitro.
Ob sobotah in nedeljah se lahko naše stranke zglase tudi v našem stanovanju, ki je v isti hiši v prvem nadstropju dto 5, to je Olazabal 2338 dto 5.

(Nadaljevanje s 3. strani)

čas lotiti, naj ga zdaj še objema?!

"Pojdi no! Rajši pijmo!"

A Blaže ni odnehal.

"Dajva, pijva bratovščino, Matic! Še nikoli je nisva, čeprav se že tikava.

"Bravo, bravo!" so ju navduševali tudi drugi.

"Oh, rajši kaj zapojmo! Tako rad imam petje!"

"Tudi zapeli še bomo. A najprej pijva!" je silil Blaže. Prijel je polno čašo, da se je vino kar curkoma zlivalo iz nje in stopil k Maticu. "Vstani pa primi kozarec! Sicer te bom pričel še vikati ali pa celo onikati. Alo!"

Če bi bil rekel Maticu, naj poljubi Vrbanko, bi to stokrat rajši storil, kakor pa z Blažetom pil bratovščino. Kaj, ko bi se ujezil in ga že zdaj lopnil krog glave, ki je prilika za to? Saj je dovolj tečen! Toda to bi ne bilo po Tončkinem naročilu in zgrešil bi cilj. Hočeš nočeš, moral je vstati in piti bratovščino. Ko sta izpila, ga je prijel Blaže s svojimi loparjastimi dlannji za glavo kot za žogo in ga z mokrimi ustnicami čmoknil po licu. Tudi Matic je moral storiti isto, čeravno se mu je do ostudnosti gabilo.

Moj Bog, kakor Judeš Iškarijot!...

Potem sta si segla v roke in Blaže mu je s tako močjo stisnil roko, da je Matic čeva desnica za trenutek kar otrpnila. Galjot galjotski, kakšno moč ima! In ž njim naj se spoprime? ... To bo zlodej!

Vsi so navdušeno zaploskali in veselo vsklikali. Kuhinjsko okno je bilo polno radovednih ženskih oči.

"Bog pomagaj, kaj morajo res sami pijanci zahajati k nam!" je vzdihnila Berdajska in nejevoljna stopila od okna. "Na kakšen glas bomo vendar prišli!"

Z očitajočim in pomilovalnim pogledom se je ozrla na Tončka. Tako dobro in lepo dekle, pa takšni ženini! Človek bi se zjokal!

"Jaz nisem kriva!" se je nejevoljno opravičevala Tončka. "Zakaj jim pa ne rečete, naj ne hodijo? Drugo nedeljo grem z doma. K Mimici!"

"Zavoljo Blažeta noben drug ne pride k hiši, saj vem. Zdaj pa je prišel še tale kolimpre! Bog se nas usmili!"

"Janez naj napravi red! Me jih ne moremo odganjati!"

Francka je molčala. Morda bi bilo tudi njej ljubše, če bi Blažeta ne bilo — a z Janezom sta neločljiva prijatelja. Pa bo že storila svoje. Ni ji prav, da Janez v Blažetovi družbi toliko pije.

Zdaj je še Vrbanka popihala v plamen:

"Saj bi vas kdaj povabila k nam, pa si ne upam. Če bi bil vsaj Vrbank, kot treba! Pa so vsi trije enaki, ko krajcarji! Predstavljajte si moj položaj v tej pijanski družini! No ja... Andraž bi navsezadnje še bil... pa ga tale surovina zapeljuje. Nikoli ni trezen. Sinoči se je tako nažlampal, da je vso noč razgrajal. Niti trenutka nisem mogla zatisniti oči! Prava vica imam pri teh pijancih, vam rečem — pa kaj vica — peklo! Moj Bog, da moram biti ravno jaz tako nesrečna!"

Zajokala je tako milo in neotolažljivo, da se je vsem v srce zasmilila.

"Zakaj mu pa ne odpoveste, če je tak?" se je čudila Tončka.

"Claro!" je pristavila tudi Francka.

"Saj! To bi bila edina rešitev. Pa kaj dopovej mojemu dedcu! Kdo mu bo pa 'To je res hudo!' jo je pomilovala Berdajska. "Da je Vrbank tak, pa res nisem mislila. Tako dober človek, kot je bil!"

"Pa Matic in Andraž, kdaj sta tako podivjala? Saj človek kar verjeti ne more!"

"Res ne moreš, če sama ne izkusiš! Počakaj, boš videla, kakšno Vam še danes utegne zagosti Matic, če se ti napijemem dajal za pijačo?"

je! Včasih kar pobesni!"

"Ne hodi jim več po vino, Francka!" je skrbče naročila Berdajska. "Pa Janeza sem pokliči, da ga opozorim na Matico!"

"Dajva, nesiva jim tole meso na mizo, Tončka! Naj še malo jedo, bolje bo!" je prosila Francka.

"A nikar ne prisedajta!" je odločno velevala Berdajska. "Sem pridita!"

Dekleti sta nesli fantom polne krožni-ke mesa in kruha. Z navdušenimi vzkliki so ju sprejeli in takoj hlástnili po jedilih.

Fantje so medtem nehoti zasedli nju-

na sedeža. Pa dekleti itak nista hoteli prisesti, zlasti ne Tončka. A Blaže jo je s silo potegnil na prazen stol poleg sebe. Tončka se mu je kljubovalno iztrgala.

"Tak sedi no, kaj se nas bojiš! Saj ne bomo nikogar pojedli!"

"Moram v kuhinjo!" se je odločno branila Tončka in se pri tem nehoti ozrla po družbi. Tudi v Matico.

Matic je močno zardel. Zdaj je torej nastopil tisti trenutek, ki mu ga je Tončka navedla v pismu. Natančno tak — in zato ga je tudi pogledala! Stisnilo mu je srce in vso kri pognalo v glavo. Srdito je pogledal Blažeta in planil kvišku. Vsa družba je osupnila, celo Blaže. Tončka je prestrašeno vzkliknila in se umaknila.

Matic jo je vprašujoče pogledal, kot bi se hotel še enkrat prepričati, če je prav. Dekle ga je plaho gledalo v oči in se počasi odmikalo k steni. Matic je to razumel v smislu naročila — ona že ve, kaj zdaj pride! Počasi si je snemal uro. Vsi so neverjetno strmeli vanj; njegova nenadna izprememba jim je bila nerazumljiva.

"Šali se!" se je hotel zasmejati Peter. "Kaj si že pijan?" ga je votlo vprašal Blaže.

Toda Matic mu ni dal več časa za vpraševanje. Kakor ris je planil nadenj, ves divji in srditi, in mu, skrajno presenečenemu, pripeljal tako neznansko zausnico, da se je Blaže kar zvrnil s stola. Vsa družba je prestrašeno kriknila.

"Poberi se mi, galjot nesramni, izpred oči, da te ne vidim več, sicer ti bučo razčesnem!" je zavpil s trepetajočim glasom. "Tončka je moja!"

Ponosno se je vzravnaval in stopil k Tončki, ki je kar drgetala od strahu. Kljub razburjenosti ji je prijazno ponudil roko in ji hotel nekaj reči. A dekle je v strahu zavpilo na pomoč in zbežalo v hišo.

Matic ni imel več časa, da bi stopil za njo. Okrog ušes je začutil neznanski pok in bolečino in začelo je neusmiljeno padati po njem, kot po pšeničnemu snopu. Vik in krik... kletev... ženski jok...

Matic se je zavedel šele na postelji kaznišniške bolnišnice...